

UCHWAŁA NR XVIII/91/2016
RADY MIEJSKIEJ W STAWISZYNIE
z dnia 7 marca 2016r.

**sprawie: przyjęcia Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2016 - 2018
w Gminie Stawiszyn**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r o samorządzie gminnym (tj. Dz.U. z 2015 r. poz. 1515 ze zm.) oraz art.179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tj. Dz. U. z 2015 r. poz. 332 ze. zm.) uchwała się co następuje:

§ 1.

Przyjmuje się Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Stawiszyn na lata 2016-2018 stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2.

Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Stawiszyna.

§ 3.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia

**PRZEWODNICZĄCA
RADY MIEJSKIEJ W STAWISZYNIE**

Barbara Włodarczyk

UZASADNIENIE

Zgodnie z art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2015 r. poz. 332 ze. zm.) do zadań własnych gminy należy opracowanie i realizacja 3 – letniego gminnego programu wspierania rodziny.

Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2016 – 2018 jest propozycją zintegrowanych działań na rzecz rodziny realizowanych na terenie gminy Stawiszyn w oparciu o w/w ustawę. Stanowi on kontynuację Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2012 – 2015 i zakłada pomoc rodzinom przeżywającym trudności poprzez działania zmerzające do wzmocnienia roli i funkcji rodziny, rozwijania umiejętności opiekuńczo – wychowawczych rodziny oraz zapewnienia bezpieczeństwa dziecku i rodzinie.

BURMISTRZ
Justyna Urbani

Załącznik do Uchwały Nr XVIII/91/2016
Rady Miejskiej w Stawiszynie
z dnia 7 marca 2016 roku

**GMINNY PROGRAM
WSPIERANIA RODZINY
NA LATA 2016- 2018**

Stawiszyn, styczeń 2016

WPROWADZENIE

Rodzina, to podstawowa grupa społeczna, która początkuje wszelkie działania prawidłowego funkcjonowania społeczeństwa tj. zaspokojenie potrzeb biologicznych, psychicznych, społecznych, emocjonalnych, poczucia więzi i przynależności.

Owa grupa ludzi odpowiada za rozwój dziecka, stanowi źródło wzorów zachowań i działania, odpowiedniego rozumienia ról pełnionych w społeczeństwie, a także pewnego systemu wartości. Pomiędzy członkami rodziny zachodzą liczne relacje interpersonalne. Ważne jest rozumienie przez dziecko określonych ról poszczególnych członków rodzin, aby możliwe było zbudowanie sieci wzajemnych wpływów kształtujących i modyfikujących się wraz z upływem czasu oraz adekwatnych do przemian zachodzących w składzie, lub działalności rodziny. Rodzina, jako najważniejsze środowisko wychowujące, jest instytucją, która prowadzi do kształtowania tożsamości i postaw młodego człowieka.

Każdy rodzaj zaburzeń, dewiacji i odchyłeń w zakresie funkcjonowania rodziny prowadzi do zakłócenia relacji międzyludzkich. Niezwykle ważne jest umocnienie rodziny i przeciwdziałanie jej dysfunkcjonalności.

Rodzina dla każdego człowieka powinna być docelową przystanią, wskaźnikiem, drogowskazem, który podpowie, w którą stronę się kierować. Rodzina kształtuje ludzkie postawy i nadaje sens egzystencji człowieka. Z domu wynosi się własne przyzwyczajenia, nawyki, zachowania i etyczne odniesienia.

Oslabienie rodziny zarówno w sferze materialno-bytowej, jak i w sferze więzi rodzinnych wymaga podjęcia stosownych kroków ze strony państwa. Wszelkie działania podejmowane na rzecz dobra dziecka i jego rodziny powinny być spójne i zgodne z potrzebami osób. W związku z tym Gmina od lat prowadzi działania pomocowe dla rodzin z dysfunkcjami. Rosnące zagrożenia wywierają jednak potrzebę tworzenia programu wspierania rodziny, która stanowi podstawowe środowisko życia i wychowania młodego pokolenia.

UZASADNIENIE WPROWADZENIA PROGRAMU

Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej wskazuje na konieczność opracowania i realizacji 3-letnich programów wspierania rodziny, współpracy instytucji wspierających rodzinę z dzieckiem poprzez działania profilaktyczne. W świetle założeń ustawy pomoc dziecku i jego rodzinie powinna mieć charakter interdyscyplinarny i być udzielana przez właściwych specjalistów w ramach zintegrowanego lokalnego systemu. Ważne jest, by działania i decyzje względem rodziny były podejmowane przy współpracy wyspecjalizowanych instytucji (pomoc społeczna, szkoła, sąd, policja).

Podstawowym założeniem Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2016 – 2018 jest utworzenie spójnego, scentralizowanego systemu wsparcia dzieci oraz wsparcia rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Wszelkie działania służb i instytucji pracujących na rzecz dobra dziecka i rodziny mają na celu przywrócenie im zdolności do właściwego wypełniania funkcji rodzicielskich poprzez pracę z rodziną oraz zapewnienie pomocy w opiece i wychowaniu dzieci.

Realizowane w ramach programu zadania koncentrować się będą nie tylko na dziecku, ale na całej rodzinie również w sytuacjach, gdy dziecko zostanie umieszczone poza rodziną biologiczną. Ma to na celu pomoc w odzyskaniu przez rodziców funkcji opiekuńczych tj. umożliwienie dziecku powrotu do środowiska rodzinnego.

Podstawą działań ujętych w programie jest w szczególności:

1. ustawa z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej;
2. ustawa z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej;
3. ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie;
4. ustawa z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi;
5. ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii;
6. ustawa z dnia 25 lutego 1964 roku – Kodeks rodzinny i opiekuńczy;

Niniejszy Program Wspierania Rodziny na lata 2016 – 2018 stanowi realizację dyspozycji ustawowej i jest spójny ze Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Stawiszyn na lata 2011 – 2017.

DIAGNOZA

Do określenia zadań Gminnego Programu Wspierania Rodziny niezbędna jest analiza danych o osobach i rodzinach z terenu gminy objętych wsparciem m.in. Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Stawiszynie.

W roku 2015 ze świadczeń pomocy społecznej skorzystało 169 rodzin. Rodziny te borykają się z różnymi problemami. Pierwszym jest trudna sytuacja materialna, brak funduszy do życia, a co za tym idzie niemożność utrzymania rodziny, zapewnienia jej podstawowych dóbr. Spowodowane jest niskimi dochodami lub ich brakiem bądź bezrobociem czy niepełnosprawnością. Brak wystarczających środków utrzymania wpływa na niespełnienie podstawowych funkcji ekonomicznych rodziny, nieporadność życiową, konflikty, ucieczkę w alkohol.

Główne powody trudnej sytuacji życiowej przedstawiały się następująco:

L.p.	Wyszczególnienie	Liczba rodzin
1	ubóstwo	127
2	bezdomność	4
3	potrzeba ochrony macierzyństwa	16
4	bezrobocie	53
5	niepełnosprawność	75
6	długotrwała choroba	50
7	bezzradność w sprawach opiek-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego ogółem	57
	w tym: rodziny niepełne	33
	rodziny wielodzietne	29
8	przemoc w rodzinie	2

9	alkoholizm	15
10	Trudności w przystosowaniu po opuszczeniu Zakładu Karnego	3

Rodziny mające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych są objęci pomocą Asystenta rodziny. Ilość rodzin, które uzyskały tego typu wsparcie w latach 2014 – 2015 przedstawia poniższa tabela.

wyszczególnienie	Rok 2014	Rok 2015
Liczba rodzin objętych wsparciem	20	18
Zakończenie pracy z rodziną	7	3
Ze względu na osiągnięcie celów	6	0
Ze względu na zaprzestanie współpracy przez rodzinę	1	3

Kolejną pomocą z jakiej rodzina w kryzysie może skorzystać przy wypełnianiu funkcji opiekuńczych, wychowawczych jest wsparcie ze strony innej rodziny ze środowiska lokalnego. Pełnienie funkcji rodziny wspierającej może być powierzone osobom z bezpośredniego otoczenia dziecka. Z kolei rolą rodziny wspierającej jest pomoc rodzinie przeżywającej trudności w opiece i wychowaniu dzieci, prowadzeniu gospodarstwa domowego, kształtowaniu i wypełnianiu podstawowych ról społecznych.

W sytuacjach wyjątkowych po wyczerpaniu wszystkich form pomocy rodzinie oraz z uwagi na dobro dziecka i konieczność zapewnienia mu niezwłocznej opieki, Gmina Stawiszyn współfinansuje dzieci z terenu gminy w pieczy zastępczej. Liczba dzieci, których pobyt w pieczy zastępczej w latach 2013 – 2015 współfinansowała Gmina Stawiszyn przedstawia się następująco.

L.p.	Rok	łączna liczba dzieci przebywających w pieczy zastępczej	Liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej w danym roku

1	2013	6	0
2	2014	5	0
3	2015	5	0

Pomoc w opiece i wychowaniu dziecka na terenie gminy Stawiszyn zapewniają również Placówki Wsparcia Dziennego funkcjonujące jako świetlice środowiskowe w miejscowościach: Stawiszyn i Zbiersk. Placówki te podejmują na rzecz swoich wychowanków oraz ich rodzin szereg działań:

1. socjoterapeutycznych, mających na celu wspieranie posiadanych przez dziecko zdolności i umiejętności oraz kształtowanie pozytywnych interakcji społecznych;
2. wychowawczych, kształtujących właściwe postawy i zachowania, uczących kreatywnego gospodarowania czasem wolnym oraz przygotowujących do samodzielnego podejmowania inicjatyw;
3. kompensacyjnych, których celem jest minimalizowanie zaniedbań wychowawczych i edukacyjnych.

W 2015r. placówki objęły swoim wsparciem około 55 dzieci i młodzieży.

Ponadto rodziny wymagające pomocy psychologicznej czy prawnej mogą korzystać bezpłatnie z usług poradnictwa psychologicznego w poradni Zdrowia Psychicznego Multimed w Kaliszu (z tej formy pomocy w 2015r. skorzystało 10 rodzin) oraz z poradnictwa prawnego w Kancelarii Prawnej w Kaliszu – skorzystały 4 rodziny. Rodziny z problemem uzależnień mogą liczyć na pomoc w Punkcie Konsultacyjnym w Stawiszynie i Zbiersku. Z tej formy pomocy korzysta około 40 rodzin.

WSPIERANIE RODZINY W JEJ PRAWIDŁOWYM FUNKCJONOWANIU

Rodzina stanowi dla dziecka najlepsze naturalne środowisko, w którym otoczone jest opieką i ma możliwość zaspokajania swoich potrzeb. W prawidłowo funkcjonującej rodzinie, w systemie cenionych wartości, na plan pierwszy wysuwane jest szczęście i dobro dziecka, które daje jednocześnie szczęście rodzicielskie i małżeńskie. Rodzina w sposób świadomy i nieświadomy oddziałuje na osobowość dziecka, przekazuje mu swój system wartości,

tradycje, poglądy, ukierunkowuje jego aktywność i postępowanie na całe życie. Jednak nie wszystkie rodziny swoje funkcje realizują w takim stopniu, by dzieci mogły się w nich prawidłowo rozwijać i czuć szczęśliwe. W wielu dysfunkcyjnych rodzinach występują problemy, które zakłócają prawidłowe funkcjonowanie dzieci oraz wpływają negatywnie na rozwój psychospołeczny dzieci. W rodzinach pojawiają się trudności zarówno na skutek czynników zewnętrznych takich jak np. bezrobocie, długotrwała choroba, upośledzenie umysłowe, zaburzenia psychiczne, jak również czynników odnoszących się do właściwości osobowościowych członków rodziny takich jak : nałogi, przestępczość, przemoc czy zaniedbywanie obowiązków.

Występujące w rodzinie problemy niejednokrotnie są bardzo złożone i wymagają interdyscyplinarnych rozwiązań, a także koordynacji działań wszystkich instytucji zaangażowanych w proces wspierania rodziny.

CELE GMINNEGO PROGRAMU WSPIERANIA RODZINY

Cel główny programu

Wspieranie rodzin poprzez prowadzenie działań i tworzenie warunków sprzyjających prawidłowemu wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

Cele szczegółowe

1. Podejmowanie działań interdyscyplinarnych w celu zapobiegania sytuacjom kryzysowym.

Działania

- Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej jako podstawowa instytucja, zapewniająca pomoc, a tym samym poczucie stabilności rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.
- Działanie Zespołu Interdyscyplinarnego na rzecz rodzin w których występuje problem przemocy domowej.
- Działania profilaktyczne i edukacyjne na rzecz dzieci podejmowane przez placówki oświatowe oraz inne instytucje i organizacje.
- Gminna Komisja ds. Rozwiązywania problemów Alkoholowych jako organ pomocowy, działający w ramach profilaktyki i wspierania rodzin borykających się z kryzysem spowodowanym uzależnieniem.

- Opracowywanie i wdrażanie programów na rzecz rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.
- Konsultacje i poradnictwo specjalistyczne dla rodziców.

2. Zapewnienie rodzinom stabilizacji i poczucia bezpieczeństwa socjalnego.

Działania

- Udzielanie pomocy finansowej i rzeczowej z pomocy społecznej oraz świadczeń rodzinnych i świadczeń z Funduszu Alimentacyjnego.
- Poradnictwo i praca socjalna świadczona przez pracowników MGOPS w Stawiszynie.
- Świadczenie pomocy w postaci posiłków w ramach programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” na lata 2014 – 2020.
- Przekazywanie żywności rodzinom najuboższym.
- Zapewnienie rodzinom wsparcia i pomocy asystenta.
- Umożliwienie powrotu dzieciom z pieczy zastępczej do rodzin biologicznych.

3. Monitorowanie sytuacji rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

Działania

- Regularne monitorowanie sytuacji rodzin przez pracowników socjalnych.
- Współpraca ze szkołami w zakresie pomocy wychowawczej i opiekuńczej, objęcie przez placówki oświatowe dzieci pomocą pedagogiczną.
- Współpraca z innymi instytucjami świadczącymi pomoc na rzecz rodzin np. PCPR, policją, sądem, kuratorami.

4. Zapobieganie niedostosowaniu społecznemu dzieci i młodzieży i minimalizowanie ich występowania

Działania

- Organizowanie dzieciom wolnego czasu.
- Tworzenie i realizowanie programów dla dzieci z rodzin zagrożonych niedostosowaniem społecznym.
- Organizowanie przez placówki oświatowe cykli szkoleń, wykładów, prelekcji, spektakli dla rodziców, dzieci i młodzieży z zakresu profilaktyki w zapobieganiu uzależnieniom, cyberprzemocy, agresji i radzenia sobie ze stresem.

- Prowadzenie zajęć w świetlicach szkolnych i środowiskowych.
- Udzielania wsparcia pedagogicznego uczniom.
- Współpraca wszystkich podmiotów pracujących na rzecz dzieci.

REALIZACJA CELÓW PROGRAMU

Do realizacji poszczególnych celów będą prowadziły działania, których wybór zostanie poprzedzony szczegółową analizą sytuacji danej rodziny. Podstawowym narzędziem służącym do diagnozy jest wywiad środowiskowy, przeprowadzony przez pracownika socjalnego.

Wsparcie rodziny powinno być w miarę możliwości wczesne i mieć charakter profilaktyczny i ochronny. Priorytetem wspierania rodziny jest zapewnienie odpowiednich warunków rozwoju dzieci oraz kształtowanie wartości i norm związanych z wychowaniem.

Działania profilaktyczne winny być skierowane przede wszystkim do rodzin niewydolnych wychowawczo, dotkniętych przemocą, ubogich lub zagrożonych ubóstwem, przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

Ustawy z dnia 09 czerwca 2011r.(ze zm.) o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej do zadań własnych gminy należy m.in.:

1. opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny,
2. tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny,
3. tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego, oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo– wychowawczej przez:

- zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa,
- organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających,
- prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienie w nich miejsc dla dzieci.

ADRESACI PROGRAMU

Program skierowany jest do mieszkańców miasta i gminy Stawiszyn. Adresatami są:

1. rodziny przeżywające trudności w sferze opiekuńczo-wychowawczej, niezaradne życiowo,

2. rodziny z problemem ubóstwa obarczone bezrobociem,
3. rodziny dotknięte przemocą,
4. dzieci zagrożone wykluczeniem społecznym.

Wszystkie dzieci wymagają ochrony swoich praw i wolności oraz pomocy dla zapewnienia harmonijnego rozwoju i przyszłej samodzielności życiowej. Szczególnej uwagi wymagają dzieci i młodzież z rodzin niewydolnych wychowawczo. Niski poziom wykształcenia rodziców, bezradność oraz liczne dysfunkcje, czy zachowania patologiczne w rodzinie przyczyniają się do powstawania znacznych strat rozwojowych dzieci żyjących w takich rodzinach. Niewydolność rodziców zaburza zaspokajanie podstawowych potrzeb rozwojowych dziecka, prowadzi między innymi do niepowodzeń szkolnych oraz izolacji społecznej. Przywrócenie prawidłowego funkcjonowania rodzin jest więc największym zyskiem dla społeczności lokalnej w każdej sferze życia.

PARTNERZY W REALIZACJI GMINNEGO PROGRAMU

1. Zespół interdyscyplinarny
2. Świetlice środowiskowe
3. Gminna Komisja ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.
4. Policja.
5. Służba zdrowia
6. Sąd Rejonowy w Kaliszu, kuratorzy sądowi.
7. Poradnia Zdrowia Psychicznego.
8. Poradnia Psychologiczno- Pedagogiczna.
9. Placówki oświatowe.
10. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie.
11. Prokuratura Rejonowa w Kaliszu

SPODZIEWANE REZULTATY

1. Poprawa funkcjonowania rodzin z problemami poprzez zrealizowanie celów szczegółowych.
2. Podniesienie jakości usług świadczonych przez jednostki zaangażowane w Program.

3. Gromadzenie danych na temat działań podejmowanych na rzecz opieki nad dzieckiem i rodziną.
4. Poprawa sytuacji dziecka.
5. Poprawa stanu bezpieczeństwa rodziny, dzieci i młodzieży.
6. Zmiana postaw społecznych.
7. Ograniczenie zjawiska wykluczenia społecznego.

ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PROGRAMU

W realizacji działań stosowane będą mechanizmy finansowe pozwalające na jak najskuteczniejsze i najpełniejsze wykonywanie założonych celów i zadań. Szczególne znaczenie mają tu źródła finansowania, które pozwolą na zaangażowanie środków pochodzących m.in. z: budżetu gminy oraz dotacji celowych z budżetu państwa.

Trudno jednak wskazać szczegółowe kwoty środków finansowych przeznaczanych na realizację programu, gdyż ze wszystkich wymienionych źródeł są one przyznawane corocznie i w różnej wysokości.

Planowanie wydatków na poszczególne działania może być dokonywane corocznie, po uzyskaniu informacji o wysokości środków przyznanych na dany rok.

MONITOROWANIE PROGRAMU

Monitoring programu umożliwi wgląd w realizację podejmowanych działań, ocenę ich skuteczności oraz podejmowanie bieżących działań korygujących. Pozyskane informacje pozwolą na planowanie dalszych działań oraz doskonalenie dotychczas ustalonych.

Monitorowanie Programu Wspierania Rodziny w gminie Stawiszyn odbywać się będzie na podstawie corocznego sprawozdania merytorycznego Ośrodka Pomocy Społecznej.

W/w sprawozdanie przedstawiane będzie w terminie do 31 marca każdego roku Radzie Gminy. Dodatkowo sporządzane będą również sprawozdania rzeczowo- finansowe w zakresie wspierania rodziny, które przekazane zostaną wojewodzie w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego.

EWALUACJA PROGRAMU

Miejscem realizacji programu jest obszar miasta i gminy Stawiszyn. Gminny Program Wspierania Rodziny jest dokumentem długofalowym.

Program ma charakter otwarty i będzie podlegał ewaluacji w zależności od pojawiających się potrzeb i możliwości finansowych. Ewaluacja będzie miała charakter usprawniający i wskazujący kierunki ewentualnych zmian. Wskazana jest stała współpraca pomiędzy instytucjami, w celu zapewnienia najlepszego efektu podjętych inicjatyw.

PODSUMOWANIE

Celem działalności profilaktycznej jest zapobieganie negatywnym stanom rzeczy, zarówno tym które dopiero mają zaistnieć, jak i tym które już istnieją. Działając w myśl zasady, że „lepiej jest zapobiegać aniżeli leczyć”, promować należy działania profilaktyczne ukierunkowane na wspieranie rodzin niewydolnych w opiece nad dziećmi. Aby jednak temu wyzwaniu podołać niezbędna jest ścisła współpraca pomiędzy instytucjami oraz wypracowanie sprawnego i efektywnego systemu działań wpływających na poprawę sytuacji dziecka i rodziny.

Gminny program wspierania rodziny zakłada tworzenie optymalnych warunków dla poprawy jakości życia dzieci i ich rodzin. Wsparcie rodziny będzie miało charakter profilaktyczny, ochronny, a rodzinie w pierwszej kolejności zostaną stworzone możliwości samodzielnego zmierzania się ze swoimi problemami. Tylko wtedy można zwiększyć jej szanse na prawidłowe funkcjonowanie w środowisku oraz wykorzystanie własnej aktywności i wewnętrznego potencjału w celu zdobywania nowych umiejętności. Pomoc na rzecz rodzin, którą w ramach niniejszego programu oferuje Ośrodek Pomocy Społecznej będzie nakierowana na wykorzystywanie zasobów własnych, a wsparcie instytucjonalne nastąpi wówczas, gdy rodzina będzie zmuszona zmierzyć się z trudnościami przerastającymi jej możliwości.

**PRZEWODNICZĄCA
RADY MIEJSKIEJ W STAWISZYNI**

Barbara Włodarczyk

